

Program obnovy venkova Královéhradeckého kraje

Úvod

Preamble

Venkovské osídlení a celý venkovský prostor mají nezastupitelný společenský, kulturní, ekologický a hospodářský význam. Program obnovy venkova Královéhradeckého kraje je založen na vědomí svébytných hodnot venkova a na nezbytnosti jeho zdravého a komplexního vývoje v rámci trvale udržitelného rozvoje společnosti a v celkovém kontextu regionální politiky České republiky a Evropské unie.

1. Cíle Programu obnovy venkova Královéhradeckého kraje

Program obnovy venkova Královéhradeckého kraje (dále jen „POV KHK“) věcně navazuje na Program obnovy vesnice projednaný vládou České republiky dne 29. května 1991 a usnesení vlády České republiky č. 730 ze dne 11. listopadu 1998, kterým byl novelizován Program obnovy venkova.

POV KHK vychází současně ze Strategické operační části Programu rozvoje územního obvodu Královéhradeckého kraje, zejména z priority D – Trvale udržitelný rozvoj venkova a životní prostředí, opatření D.3 – Obnova venkova a rozvoj venkovského území.

Základním cílem POV KHK je vytvořit organizační a ekonomické podmínky k podnícení a k podpoře obyvatel venkova a samospráv venkovských obcí k tomu, aby se vlastními silami snažili o harmonický rozvoj zdravého životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny a rozvoj ekologicky nezávadného hospodářství, jmenovitě o:

- 1.1. úpravu veřejných prostorů a staveb, zlepšení občanské vybavenosti, technické infrastruktury včetně technických zařízení pro ochranu životního prostředí a dopravní vybavenosti, obnovu tradiční cestní sítě včetně rozvoje alternativní místní dopravy;
- 1.2. zachování a obnovu vlastního obrazu venkovských obcí, jejich organického sepětí s krajinou, specifického rázu venkovské zástavby, jeho přirozené a jedinečné působivosti v místě a v krajině, obnovu kulturních památek na venkově;
- 1.3. převzetí spoluodpovědnosti celé společnosti za udržování a rozvoj regenerační, rekreační a terapeutické funkce venkovského prostoru;
- 1.4. udržení, obnovu a účelné využití přirozeného produkčního potenciálu zemědělsky využívané krajiny v návaznosti na vhodnou organizaci a využití půdního fondu při zachování a rozvíjení jeho přírodní, obytné a estetické hodnoty;
- 1.5. rozvoj hospodářství při využívání místních hmotných zdrojů a zaměstnanosti místního obyvatelstva, tj. rozvoj zemědělského i nezemědělského podnikání, služeb, cestovního ruchu apod., rozvoj místního marketingu, klientely a distribučních sítí místních výrobců;
- 1.6. rozvíjení partnerských vztahů mezi obcemi a jejich svazky;
- 1.7. udržení, obnovu a rozvíjení místních kulturních a společenských tradic, životního stylu, pospolitosti venkovského obyvatelstva a vědomí vlastní odpovědnosti za obnovu a rozvoj venkovských obcí a venkovských mikroregionů.

2. Předmět POV KHK

Předmětem POV KHK je příprava a realizace programů obnovy vesnice, integrovaných projektů a osvětová, poradenská a vzdělávací činnost.

2.1. V úrovni obcí (částí obcí) je POV KHK zaměřen na podporu realizace programů obnovy vesnice, jejichž součástí jsou zejména aktivity směřující:

- k zachování, obnově a údržbě venkovské zástavby (historická urbanistická struktura, kulturní památky, doklady lidového stavitelství, veřejné budovy vytvářející obraz obce, drobná historická architektura, náprava architektonických a stavebních nešvarů, adaptace nevyužívaných budov pro nové vhodné využití apod.);
- ke zkvalitnění občanské vybavenosti (údržba, obnova, případně rozšíření vybavenosti na úseku školství, zdravotnictví, péče o staré občany, děti a mládež, kultury, tělovýchovy, cestovního ruchu, spolkové činnosti, služeb a obchodu);
- ke zkvalitnění technické infrastruktury;
- k úpravě veřejných prostranství (úprava návsi a veřejných prostranství, úprava parků, výsadba zeleně, obnova vodních ploch a vodotečí, úprava hasičských nádrží apod.);
- k ochraně a obnově kulturní krajiny;
- k rozvoji hospodářství obce (zemědělská činnost a zpracování produkce, rozvoj vhodných druhů nezemědělské výroby a místního průmyslu, obnova řemesel, rozvoj obchodu a služeb, včetně služeb pro cestovní ruch, podpora podnikání a rozvoj pracovních příležitostí, stabilizace obyvatelstva);
- k rozvoji sounáležitosti místních obyvatel s jejich obcí a přirozenými regiony, osvětové, kulturní a společenské akce, přispívající k informovanosti občanů o přípravě a realizaci programu a podněcující jejich ochotu se na obnově a rozvoji spolupodílet (kronika obce, místní zpravodaj, výstavky, výchovná, osvětová, informační a propagační činnost zaměřená k obnově a rozvoji venkova apod.).

2.2. V úrovni spolupráce obcí a dalších subjektů je POV KHK zaměřen na podporu:

- přípravy a realizace programů sociálně ekonomického rozvoje a integrovaných projektů zaměřených na socioekonomický rozvoj, propojujících obnovu občanské vybavenosti a technické infrastruktury s aktivní politikou zaměstnanosti, podporou malého a středního zemědělského i nezemědělského podnikání, cestovního ruchu a s péčí o krajinu a kulturní hodnoty v území. Tyto dokumenty komplexně řeší problémy přesahující rámec jednotlivých obcí, přičemž zohledňují zpracované programy obnovy vesnice;
- obnovy a hledání regionální identity, osvěty, vzdělávání a poradenství v oblasti obnovy a rozvoje venkova.

2.3. V krajské úrovni je POV KHK zaměřen na podporu osvěty, vzdělávání a poradenství v oblasti obnovy a rozvoje venkova a opírá se o tyto nejdůležitější pilíře:

- Svaz měst a obcí ČR, který umožňuje komunikaci mezi představiteli obcí;
- Spolek pro obnovu venkova, který umožňuje komunikaci k problematice obnovy a rozvoje venkova zaměřených odborníků, praktiků, politiků, úředníků a publicistů;
- Soutěž Vesnice roku, jež každoročně vyhledává a zveřejňuje ty obce, které mohou posloužit jako inspirativní příklady a motivační posila pro ostatní;

- Školy obnovy venkova konfrontující praktiky z terénu s nejlepšími odborníky a umožňující přenášet zkušenosti mezi obcemi.

3. Zásady a podmínky účasti v POV KHK

3.1. Přihláška obce na Krajský úřad. Program je přístupný všem obcím (nebo částem obcí) a svazkům obcí venkovského charakteru, které se k němu přihlásí předepsanou formou Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje (odbor regionálního rozvoje, územního plánování a stavebního řádu).

3.2. Územně plánovací příprava. Základní podmínkou pro dotace realizací akcí v rámci POV KHK a pro zpracování resp. schválení programu obnovy vesnice je zpracovaná urbanistická studie projednaná obecním zastupitelstvem nebo územně plánovací dokumentace (územní plán obce, regulační plán), která má schválené souborné stanovisko.

3.3. Pracovní skupina pro obnovu vesnice. Doporučuje se ustavení pracovní skupiny pro obnovu vesnice, složené ze zástupců obecní samosprávy, občanských sdružení, spolků, organizací, družstev a podniků, vlastníků a uživatelů nemovitostí a občanů, která zajišťuje aktivní spolupráci všech subjektů jak v etapě přípravy programu obnovy vesnice, tak jeho realizace.

3.4. Program obnovy vesnice je jedním ze strategických dokumentů obce. Podmínkou přímých dotací v rámci Programu je zpracovaný vlastní program obnovy vesnice jako základní programový/realizační dokument, který komplexně a provázaně pojednává o všech aktivitách vedoucích k obnově a rozvoji obce (i o těch, které nebudou dotovány z prostředků POV KHK).

- Program obnovy vesnice zpracovává obec nebo jí vybraný zpracovatel. Pokud si obec zpracování tohoto dokumentu objedná, musí zajistit průběžnou spolupráci vedení obce resp. pracovní skupiny se zpracovatelem.
- Podkladem pro zpracování programu obnovy vesnice je zejména urbanistická studie nebo územní plán obce, event. další koncepční dokumenty, např. programy rozvoje venkovských území apod. V nezbytné míře je vhodné doplnění resp. zpodrobnění existujících průzkumů a rozborů současného stavu území z územně plánovacích podkladů či dokumentace.
- Program obnovy vesnice v souladu s územně plánovacím podkladem či dokumentací konkretizuje jednotlivé akce a aktivity vedoucí k obnově venkova, minimálně pro volební období současného obecního zastupitelstva. Obsahuje především seznam jednotlivých akcí a aktivit podle jejich charakteru (viz kap. 2) - a to nejen těch, na které se vztahuje možnost podpory z prostředků POV KHK - a návrh postupu jejich realizace a financování, dále schematické grafické znázornění jejich lokalizace v území a náměty jednotlivých řešení.
- Při zpracování a projednávání programu obnovy vesnice je kladen důraz na participaci občanů; proto musí být zpracován jednoduchou a pro občany srozumitelnou formou.
- Program obnovy vesnice schvaluje obecní zastupitelstvo.

3.5. V případě akcí a aktivit, týkajících se spolupráce obcí a dalších subjektů (vzdělávání a poradenství a integrované projekty), zastupuje spolupracující subjekty v případě svazku obcí jejich statutární orgán, v ostatních případech obec pověřená subjekty.

3.6. Akce a činnosti osvětové, vzdělávací a poradenské s krajskou působností (Školy obnovy venkova, soutěž Vesnice roku, apod.) garantuje přímo Královéhradecký kraj po projednání krajským výběrovým výborem POV KHK.

4. Organizační zabezpečení POV KHK

4.1. Obec. Nositelem POV je vždy obec, a to i v případě, že se k němu hlásí jen některá její část. Obec předkládá přihlášku k POV KHK předepsanou formou Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje, odboru regionálního rozvoje, územního plánování a stavebního řádu nebo z jeho pověření úřadům určených obcí, případně dalším určeným subjektům. Obec se podílí na zpracování programu obnovy vesnice, který schvaluje obecní zastupitelstvo, spolupracuje s místní pracovní skupinou pro obnovu vesnice, zajišťuje realizaci programu obnovy vesnice, spolupracuje s Krajským úřadem Královéhradeckého kraje nebo z jeho pověření s úřadem určené obce, případně s jiným určeným subjektem, předkládá žádosti o dotace z POV KHK.

4.2. Svazky obcí. Svazek obcí zastupuje statutární orgán svazku obcí. Předkládá předepsanou formou Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje, odboru regionálního rozvoje, územního plánování a stavebního řádu nebo z jeho pověření úřadům určených obcí, případně dalším určeným subjektům žádosti o dotace za území svazku obcí.

4.3. Neziskové organizace a ostatní subjekty se mohou POV KHK účastnit prostřednictvím obcí, ve výjimečných případech daných Zásadami POV KHK mohou žádat o dotaci přímo.

4.4. Krajský úřad Královéhradeckého kraje nebo z jeho pověření úřady určených obcí, případně další pověřené subjekty, přijímá přihlášky obcí k POV KHK, vede a průběžně aktualizuje informace o obcích a svazcích obcí do POV KHK zapojených, zajišťuje tok informací a podkladů mezi obcemi a poskytovatelem dotací.

4.5. Garantem POV KHK je Královéhradecký kraj, který koordinuje spolupráci všech partnerů ve věcech POV KHK. Za tím účelem zřizuje a řídí Krajský výběrový výbor POV KHK (dále jen "KVV"), složený ze zástupců širokého spektra partnerů. KVV v souladu se svým statutem projednává důležité otázky POV KHK, zejména Zásady pro poskytování účelových dotací v rámci POV KHK (dále jen "Zásady"), návrhy na alokaci finančních prostředků určených na realizaci POV KHK a postup při realizaci POV KHK. Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje schvaluje Zásady, které upřesňují podmínky účasti v POV KHK (kap. 3.) a financování POV KHK (kap. 5.) v závislosti na konkrétních podmínkách a rozhoduje o poskytnutí dotací. Krajský úřad Královéhradeckého kraje (odbor regionálního rozvoje, územního plánování a stavebního řádu) zpracovává žádosti a návrhy na poskytnutí dotací z rozpočtu kraje, vede k POV KHK příslušnou evidenci, zejména evidenci obcí do POV KHK zapojených, žádosti o přidělení dotace a poskytnutých dotacích. Krajský úřad Královéhradeckého kraje dále zajišťuje kontrolu ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

5. Financování POV KHK

5.1. POV KHK předpokládá vícezdrojové financování, zásadně je však požadována finanční spoluúčast obcí.

5.2. Podmínky finanční podpory POV KHK z rozpočtu kraje stanoví Zastupitelstvo kraje v Zásadách, v závislosti na aktuálních podmínkách. Zde budou také vymezeny jednotlivé dotační tituly (typy akcí, které je možné z těchto prostředků dotovat, a minimální finanční spoluúčast obcí) a další podmínky určující přidělení příslušné dotace a nakládání s ní.

5.3. POV KHK nevyklučuje financování akcí programů obnovy vesnice a integrovaných projektů ze státních fondů či ministerstev, pokud žádost o dotaci bude splňovat kritéria příslušného fondu resp. Ministerstva.

5.4. POV KHK umožňuje také spolufinancování některých akcí ze zahraničních fondů (např. strukturální fondy EU atd.), zejména spolufinancování integrovaných projektů a akcí v příhraničních oblastech, po splnění podmínek uvedených v Zásadách a v dalších příslušných předpisech.